

Dôvodová správa

A. Všeobecná časť

Vzhľadom na súčasnú ekonomickú situáciu a stav verejných financií Slovenskej republiky sa navrhuje v roku 2014 neuplatniť zvýšenie platu podľa § 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 120/1993 Z. z. o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov, ale ponechať platy na úrovni roku 2011. .

Návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, zákonmi a ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi, ako aj s medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná.

Predložený návrh zákona bude mať dopad na verejné financie, nebude mať dopad rozpočty obcí a vyšších územných celkov a nemá negatívny vplyv na životné prostredie, na zamestnanosť, podnikateľské prostredie a informatizáciu spoločnosti.

B. Osobitná časť

K čl. I

Navrhuje sa poslancom, prezidentovi, členom vlády, predsedovi a podpredsedovi Najvyššieho kontrolného úradu, generálnemu prokurátorovi, verejnému ochrancovi práv, vedúcim ostatných ústredných orgánov štátnej správy a štátnym zamestnancom vo verejnej funkcii na ministerstvách určiť na rok 2014 rovnaký plat, aký poberali v roku 2011, 2012 a 2013. Rovnako sa u poslancov navrhuje ponechať paušálne náhrady na úrovni roku 2011. Taktiež sa navrhuje ponechať platy sudcov Ústavného súdu a sudcov na rovnakej výške ako boli v roku 2013 s prihliadnutím na rozhodnutia Ústavného súdu (sp. zn. PL. ÚS 12/05).

K čl. II

Podľa názoru Ústavného súdu Slovenskej republiky určité zásahy vrátane zásahov do platových pomerov sudcov sa môžu dotknúť ústavného princípu nezávislosti sudcov, ale až vtedy, keď dosiahnu určitý kvantitatívny rozmer, tzn. až vtedy, ak citeľným spôsobom ohrozia inak štandardnú životnú úroveň sudcov primeranú ich ročnému príjmu (sp. zn. PL. ÚS 12/05). Ústavný súd vo svojich rozhodnutiach ohľadne platových pomerov sudcov poukazoval na skutočnosť, že legitímnym dôvodom umožňujúcim prijímanie opatrení sú existujúci stav a potreby ekonomiky štátov, za ich prirodzenú a nevyhnutnú súčasť preto treba považovať nielen jeho dočasnosť, ale aj primeranosť (proporcionalitu) za účelom dosiahnutia takého ekonomického cieľa, ktorý sa jeho prijatím sledoval. Navrhovaná právna úprava, ktorá ponecháva platové pomery sudcov aj v roku 2014 v mzdovej úrovni roku 2012, rešpektuje podmienku dočasnosti. „Zmrazenie“ platov rešpektuje aj podmienku primeranosti, nakoľko pri ponechaní platových pomerov sudcov podľa predchádzajúceho kalendárneho roka nemôže byť ohrozená ani štandardná životná úroveň sudcov, nakoľko je ponechaná v nezmenenej výške oproti predchádzajúcemu kalendárnemu roku a k jej zníženiu nedochádza. V roku 2014 sa priemerný plat sudcu bude posudzovať podľa priemerného platu sudcu v roku 2013, a v súlade s touto zásadou sa v roku 2014 budú ďalej odvíjať aj platové pomery sudcov

podľa zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

V prípade „zmrazenia“ priemerného platu sudcov nedochádza k zvýšeniu priemerných plátov sudcov, avšak rovnako nedochádza k jeho zníženiu, ak sa ponecháva stav predchádzajúceho kalendárneho roka. Ústavný súd konštatoval, že sudcom všeobecných súdov nemôže byť odňaté právo na ich každoročné prispôsobenie sa platových pomerov meniacim sa podmienkam transformujúceho sa hospodárstva Slovenskej republiky, nakoľko Ústavný súd skonštatoval, že „právo sudcov“ formulované takýmto spôsobom neexistuje (sp. zn. PL. ÚS 12/05). Ak má plat sudcu na jednej stránke byť materiálnou garanciou nezávislosti sudcov, na druhej strane má primeraným spôsobom zodpovedať stavu a vývoju odmeňovania v iných povolaniach, vrátane právnických. Vzhľadom na obmedzené rozpočtové zdroje, je snahou vytvoriť riešenie pre primerané finančné ohodnotenie sudcov, kedy nebude ohrozená štandardná životná úroveň sudcov (nakoľko stále zodpovedá ich predchádzajúcemu ročnému príjmu) a súčasne kedy bude vytvorený priestor pre dôstojnejšie platové odmeňovania v iných právnických povolaniach v rezorte justície.

Osobitná úprava základného platu sudcov Najvyššieho súdu SR a Špecializovaného trestného súdu v zákone č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich si vyžaduje priamu novelizáciu zákona č. 385/2000 Z. z., keďže cieľ zmrazenia plátov sudcov všetkých súdov nie je možné docieľiť len zmenou zákona č. 120/1993 Z. z. Preto sa navrhuje novelizácia zákona č. 385/2000 Z. z. (§ 151y ods. 1).

V navrhovanom § 151y ods. 2 sa „zmrazuje“ príplatok podľa § 69 ods. 2 zákona č. 385/2000 Z. z., ktorého výška sa odvíja od rovnakej ekonomickej veličiny ako priemerný plat sudcu – je ňou priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky za predchádzajúci kalendárny rok. Z tohto dôvodu je preto namieste ustanoviť, že rovnako ako v prípade priemerného platu sudcu, tak aj v prípade určovania príplatku podľa § 69 ods. 2 sú referenčné údaje rovnaké ako v prípade priemerného platu sudcu, čo z ekonomického hľadiska predstavuje podstatu zmrazovania plátov.

K čl. III

Vzhľadom na to, že rovnakým spôsobom sa určuje aj príplatok prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry podľa § 98a zákona č. 154/2001 Z. z. o prokurátoroch a právnych čakatel'och prokuratúry, je potrebné analogicky doplniť aj zákon č. 154/2001 Z. z. s cieľom zmrazenia tohto príplatku.

K čl. IV

Ustanovuje sa účinnosť návrhu zákona na 1. januára 2014 vzhľadom na skutočnosť, že návrh zákona aj so svojimi finančnými dopadmi je naviazaný na návrh zákona o štátnom rozpočte na rok 2014 a vláda Slovenskej republiky zmenu predmetného zákona nepredložila na rokovanie Národnej rady Slovenskej republiky.